GAZETA LWOWSKA.

Wychodzi z Dodatkiem codziennie, prócz świąt i niedzieli. Prenumerata kwartalna miejscowym 4 złr. 15 kr., odbierającym pocztą 4 złr. 40 kr., Inseracyę opłacają od wiersza w półkolumnie (drukiem garmont) po raz pierwszy 4 kr. następnie po 2 kr. m. k.

Nr. 245. Sroda 23. października 1850. Rok bieżący gazety **39.**

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Czerniowce, 14. października. Wyrokiem sądu wojennego skazani zostali: 1) Feliks *Sowiński*, rodem z Laszki, obwodu Stanisławowskiego w Galicyi, 36 lat mający, katolik, żonaty, i 2) Franciszek *Rouny*, rodem z Podiebrad w Czechach, 45 lat mający, ewangelik, żonaty, koniuszy u właściciela dóbr Romaszkana w obwodzie Stanisławowskim, za obrażające majestat wyrażenia się — na dwumiesięczny areszt w kajdanach, zaostrzony jednodniowym postem o chlebie i wodzie w każdym tygodniu; a 3) Zostający bez służby ekonom, Aleksander *Lityński* rodem z Jezupola obwodu Stanisławowskiego w Galicyi, 61 lat mający, katolik, żonaty, za przekroczenie przepisów paszportowych przez zaniedbane odnowienie swego paszportu i rozsiewanie szkodliwych, niepokojących wieści — na sześciomiesięczny areszt w kajdanach; — któreto wyroki po zapadłem potwierdzeniu ich z dniem dzisiejszym wykonywać zaczęto.

Z polityczno-wojskowej sekcyi śledczej Nr. 4.

Sprawy krajowe.

(Porządek przedmiotów mających się wykładać w uniwersytecie Lwowskim w roku szkolnym 1850—51.)

Lwów, 20. października. W tutejszej c. k. wszechnicy będą podczas bieżącego kursu zimowego wykładać następujące przedmioty:

A. W fakultecie teologicznym.

1) Historyę kościelną, profesor Dr. Onufry kawaler *Krynicki*.

2) Język hebrajski i archeologię biblijną, profesor Dr. Jan *Kucharski*.

3) Dialekta oryentalne (arabski, syryjski i chaldejski) profesor Dr. Jan *Kucharski*.

4) Dogmatykę w języku łacińskim, profesor Dr. Sebastyan *Tyczyński*.

5) Dogmatykę w języku halicko-ruskim, suplent Jakób *Ciepanowski*.

6) Teologię moralną, profesor Dr. Benedykt kawaler *Lewicki*.

7) Teologię pastoralną w języku polskim, profesor Dr. Julian kawaler *Zagórski*.

8) Teologię pastoralną w języku halicko-ruskim, docent prywatny Antoni *Juzyczyński*.

(Katedry języka greckiego i biblii nowego testamentu jako też wyższej egzegetyki są opróżnione).

B. W fakultecie jurydyczno-politycznym.

a) Przedmioty w zawodzie umiejętności ogólnych.

1) Encyklopedyę umiejętności jurydyczno-politycznych, profesor Dr. Edward *Herbst*.

2) Początki filozofii prawa i prywatne prawo natury, profesor Dr. Edward *Herbst*.

3) Ekonomię polityczną i naukę finansową, profesor Dr. Jan *Paździera*.

4) Naukę policyjną i politykę kultury, profesor Dr. Jan *Paździera*.

5) Teoryę statystyki i statystykę austryacką, profesor Dr. Albin *Hammer*.

6) Naukę powszechnej obrachunkowości, profesor Dr. Józef *Schrott*.

b) Przedmioty jurydyczno-administracyjne.

7) Kameralistykę, profesor Dr. Albin *Hammer*.

c) Przedmioty sądownicze.

8) Austryacką procedurę kryminalną, profesor Dr. Edward *Herbst*.

9) Instytucye prawa rzymskiego, profesor Dr. Franc. *Kotter*.

10) Naukę o posiadaniu podług rzymskiego i austryackiego prawa, profesor Dr. Franciszek *Kotter*.

11) Prawo dziedziczne podług kodeksu rzymskiego i austryackiego, profesor Dr. Franciszek *Kotter*.

12) Austryackie prawo cywilne, profesor Dr. Jędrzej *Fangor*.

13) Stylistykę urzędową i sądownictwo austryackie, profesor Dr. Jan *Scholz*.

14) Procedurę w sprawach spornych, profesor Dr. Jan *Scholz*.

C. W fakultecie filozoficznym.

1) Ogólne początki filozofii i metafizykę, profesor Dr. Mikołaj *Lipiński*.

2) Hystoryę filozofii (aż do 3go wieku po Chrystusie), profesor Dr. Mikołaj *Lipiński*.

3) Pedagogię, profesor Dr. Franciszek *Amtmann*.

4) Historyę powszechną (dzieje starożytne i średniowieczne Oryentu) profesor Dr. Antoni *Wacholz*.

5) Historyę państwa austryackiego (dzieje Czech i Węgier aż do Ferdynanda I.), profesor Dr. Antoni *Wacholz*.

6) Historyę naturalną (pierwsze początki i oryktognozyę), suplent Hiacynt *Łobarzewski*.

7) Wyższą matematykę, profesor Dr. Ignacy *Lemoch*.

8) Fizykę, profesor Dr. Aleksander *Zawadzki*.

9) Fizykę matematyczną, docent pryw. Dr. Wojciech *Urbański*.

10) Filologię łacińską (wykład od Horacego), profesor Dr. Karlmann *Tangl*.

11) Filologię grecką (wykład 22, 23 i 24 księgi Iliady), profesor Dr. Karlmann *Tangl*.

12) Estetykę grecką, profesor Dr. Karlmann *Tangl*.

13) Język polski, profesor Dr. Jan *Schlachtowski*.

14) Historyę literatury polskiej, prof. Dr. Jan *Schlachtowski*.

15) Język halicko-ruski, profesor Jakób *Głowacki*.

16) Literaturę halicko-ruską, profesor Jakób *Głowacki*.

17) Język włoski, nauczyciel Dr. Jakób *Shoklish*.

18) Literaturę włoską (Prosodyę i tłumaczenie klasyków włoskich), nauczyciel Dr. Jakób *Shoklish*.

19) Język francuski (gramatykę racyonalną i porównawczą), nauczyciel Karol *Piechórski*.

20) Historyę literatury francuskiej (i filologiczny wykład jej klasyków), nauczyciel Karol *Piechórski*.

21) Krytyczną gramatykę języka hebrajskiego, prywatny docent Dr. Lazar Elias *Igel*.

22) Chaldejski język biblijny i Targumim, prywatny docent Dr. Lazar Elias *Igel*.

23) Historyę hebrajskiej i chaldejskiej literatury, prywatny docent Dr. Lazar Elias *Igel*.

24) Język aramejski i rabinikę, nauczyciel Ephraim Israel *Blücher*.

25) Język samarytański, nauczyciel Ephraim Israel *Blücher*.

26) Język hebrajski, nauczyciel Ephraim Israel *Blücher*.

(Rozporządzenia ministeryalne względem zniesienia ciężarów gruntowych w Galicyi.)

(Ciąg dalszy.)

d) Należytości wynikające z ugod abolicyjnych, reluicyjnych i innych kontraktów osiedlenia.

§. 31. Pod ugodami abolicyjnemi i reluicyjnemi rozumie się tu wszystkie w jakimkolwiekbądź czasie zawarte ugody między byłymi dziedzicami a ich poddanymi, mocą których bądź w całości bądź częściowo rozdawano między poddanych i zostawiano na ich własność użytkowania grunta dawniej dominikalne jako stałą fundacyę w taki sposób, że przezto albo się tworzył stosunek poddańczy, albo istniejący już został uregulowany, ustalony lub rozszerzony, a istniejące pod nad należytości in natura i w robociźnie całkowicie albo częściowo

a) albo (przez abolicyę) za wynagrodzeniem raz na zawsze zostały zniesione, albo

b) na inne wracające w pewnych terminach należytości in natura i w pieniądzach na zawsze, albo też

c) tylko na jakiś czas z warunkiem powrotu do pierwotnej powinności zostały zmienione (przez reluicyę).

§. 32. W wypadkach pod *a)* oznaczonych ustała i tak już na zawsze wszelka dawniej istniejąca należytość, niemoże być przeto przedmiotem sprawy indemnizacyjnej równie jak tu nienależą zaległości wypłaty umówionej za tę zupełną abolicyę, wyjąwszy wypadek, gdyby w ugodzie służącej za podstawę tej abolicyi przyznane było zrzucenie się z kontraktu na wypadek prawnego ustanowienia indemnizacyi, którąby mniej wynosiła, aniżeli w kwestyi będąca suma abolicyjna. W takim razie należy na żądanie zobowiązanych obliczyć ich powinność według zasad oznaczenia indemnizacyi za należytości poddańcze, i spłacić im należy przypadającą przewyżkę ceny abolicyjnej.

§. 33. W wypadkach pod *b)* oznaczonych są nowsze powinności zaprowadzone na mocy takich ugod przedmiotem indemnizacyi, którą oznaczyć należy według zasad tyczących się w ogóle należytości poddańczych.

§. 34. Z powodu odrębnego charakteru wielu szczególnie dawniejszych ugód reluicyjnych potrzebne jest osobne postanowienie.

W takich ugodach dzielą się powinności nowe na czynsze od gruntu, czynsze od chałupy i robociznę.

§. 35. Jeżeli czynsz gruntowy w całości albo częściowo wyznaczony jest w osypach i

a) w miarę czynszu ustanowiony jest gatunek i ilość osypów według stałych cen poprzednio oznaczonych, i w takim razie zostawione jest do woli obowiązanego uiszczenie się z należytości albo w pieniądzach albo w oznaczonym gatunku i w oznaczonej ilości ziarna, albo gdy

b) tylko gatunek ziarna jest oznaczony, a ilość zawisła od stosunku bieżących cen do kwoty czynszowej, która w ziarnie ma być spłacona, wtedy w obydwóch tych razach służy za podstawę indemnizacyi przypadająca prawnie kwota czynszu w walucie wiedeńskiej lub monecie konwencyjnej.

Jeżeli zaś

c) ilość i gatunek ziarna oznaczony jest bez wyrażenia kwoty czynszu w pieniądzach, tedy oznaczyć należy wartość według zasad ustanowionych dla poddańczych należytości in natura.

§. 36. W skutku zniesienia stosunku poddańczego zasadzającego się na podobnem nadaniu do stałego używania gruntów dawniej dominikalnych całkowicie albo częściowo, przechodzi własność zwierzchnicza na dawniej poddańczego właściciela użytkowego, który przeto jako zupełny właściciel, począwszy od roku administracyjnego 1849 sam opłacać ma podatek. Rozumie się przeto samo przez się, że owe dodatkowe kwoty, które poddańczy właściciel gruntu albo osobno obok czynszu albo w pewnej do czynszu doliczonej ilości na opędzenie podatku płaconego przez zwierzchniczego właściciela temuż właścicielowi płacił, teraz ustają bez wynagrodzenia.

§. 37. Jeżeli właściciel zwierzchniczy zobowiązany do tego ugodami, wyrokami, lub innemi tytułami prawnemi opłacał w całości albo częściowo podatki przypadające na te ku własności użytkowej nadane grunta, nie pobierając dodatku oznaczonego w poprzedzającym paragrafie, a więc podatek opłacał z własnej kieszeni, lub jeżeli ten w czynszu zawarty dodatek oznaczyć się nieda, tedy wprawdzie to zobowiązanie właściciela zwierzchniczego ustać ma od roku 1849, lecz potrącić je należy jako należytość wzajemną przy obliczeniu wynagrodzenia.

§. 38. Za podstawę do oznaczenia rocznej wartości tej wzajemnej należytości służyć ma ilość podatku za rok 1847 a liczba, z której pomienione w §. 36 kwoty podatkowe zawarte są w ogólnej sumie podatku, według stopy podatkowej, oznaczoną być ma stosownie do nadwornego dekretu z dnia 7. czerwca 1823 w zbiorze ustaw sprawiedliwości pod liczbą 1946.

§. 39. Czynsze chałupne płacone bywają zwykle w pieniądzach albo w stałych daninach in natura, wartość ich przeto oznaczoną być ma według zasad ustanowionych do oznaczenia wartości należytości poddańczych.

§. 40. Bezpłatne robocizny (daremszczyzny) zastrzeżone w tych ugodach abolicyjnych lub reluicyjnych obok zwykłych czynszów chałupnych i gruntowych, wynagrodzone być mają według cen wynagrodzenia stypulowanych w ugodzie na wypadek nieodrobienia tych powinności, gdzie zaś takiej stypulacyi nie ma, według zasad ustanowionych do oznaczenia wartości robocizny.

Zaś bez wynagrodzenia odpadają owe dnie robocze (przyrobne) które w podobnych ugodach są zastrzeżone i wyraźnie jako źródło zarobku dla poddanych są oznaczone.

Jak się obejść należy z dniami przyrobnemi, przy których w podobnych ugodach niema wyraźnego oznaczenia, że mają stanowić źródło zarobku dla poddanych, to postanowi osobny przepis, który ma być wydany na wniosek komisyi ministeryalnej.

Prawo zbiorki w lesie i paszy równie jak inne prawa służebne wynikające z tych ugód, zostają nienaruszone.

§. 41. W przypadkach oznaczonych pod *c)* w §. 31 oznacza się wartość nie od tych danin, które tylko jakiś czas istniały i które żądano jako reluicyę pierwotnej należytości, lecz właśnie ta pierwotna należytość jest przedmiotem indemnizacyi.

§. 42. Wartość należytości wynikających z ugod lub innych prawnie obowiązujących aktów, mocą których rozdawano grunta jakiejkolwiek prawnej własności w ten sposób, iż przezto utworzony został stosunek poddańczy lub już istniejący został uregulowany, ustalony lub rozszerzony, i jeżeli takie grunta jeszcze są w posiadaniu poddanych, oznaczoną być ma tak jak przy wszystkich należytościach poddańczych.

Prawnie należącą przypadłość należy wymierzać według istniejących ugód lub innych tytułów prawnych. Okoliczność, że takie ugody lub inne akta nie podciągnięto pod operacyę przepisaną patentem z dnia 1. września 1798, albo że nie otrzymały przepisanego potwierdzenia cyrkularnego, niema sama przez się żadnego wpływu na ich prawomocność, skoro jej tylko z jakiego innego powodu prawnego zaprzeczyć niemożna.

Rozdział IV.

O oznaczeniu wartości należytości niewynikających ze stosunku poddańczego, za słusznem wynagrodzeniem zniesionych, albo znieść się mających.

§. 43. Do tych należytości liczą się:

a) według §. 4. patentu z 15. sierpnia 1849, każda na posiadaniu gruntu stale ciążąca dziesięcina, niewynikająca ani ze stosunku poddaństwa ani z dominikalnej własności zwierzchniczej.

b) według §. 6 tego samego najwyższego patentu należytości z takich emfiteutycznych lub innych podział własności ustanawiających ugod, które nie tworzą stosunku poddańczego ani istniejącego nie regulują, nie ustalają ani rozszerzają, równie jak należytości wzajemne, do których na mocy tych ugód zobowiązani są uprawnieni względem zobowiązanych.

§. 44. Do *a)* o dziesięcinach:

Do obliczenia właściwej dziesięciny to jest stale do gruntu przywiązanej daniny pewnej części plonu według jej rocznej wartości, mają ludzie świadomi według instrukcyi przez komisye ministeryalne udzielonych a od ministerstwa potwierdzonych oznaczyć średni roczny brutto dochód takiego gruntu z plonów dziesięcinnych według przecięcia lat 1842 do 1847 z uwzględnieniem zwyczajnego w gromadzie toku gospodarstwa, tudzież wpływu wypadków elementarnych w przeciągu lat oznaczonych na produkcyę, według tego ma się obliczyć roczna ilość dziesięciny, której wartość pieniężną oznaczyć należy według postanowień paragrafów 14. aż do 18. niniejszego rozporządzenia.

§. 45. Dziesięcina pańszczyzniana, słoma i plewy przy dziesięcinie snopowej i należytości wzajemne wszelkiego rodzaju, do których mający prawo do dziesięciny jest zobowiązany, niepodpadają wynagrodzeniu, równie jak zwykłe daniny dla wytyczników dziesięcin (petita).

§. 46. Przy dziesięcinach od przedmiotów, które nie są ziemiopłodami, oznacza się dochód dziesięciny w naturaliach z rejestrów i wykazów dziesięciny albo według zeznania ludzi rzeczy te pamiętających, lub innym jakim stosownym sposobem według sześcioletniego przecięcia od roku 1847 w tył licząc, albo jeżeli to uczynić się nieda, według złożonej przez uprawnionych w roku 1819-20 fasyi dla obliczenia podatku od dziesięcin, a wartość tego dochodu oblicza się według cen tych dziesięcin.

§. 47. Niezmienne daniny in natura w ogóle, do których się liczy stała dziesięcina snopów, obliczają się według cen prowizorycznego katastru podatku gruntowego, oznaczywszy wprzód wydatek tej dziesięciny w ziarnie według rezultatu szacunkowego ostatnich sześciu lat.

Maldraty i meszne wtedy tylko obliczone być mają według cen prowizorycznego katastru, jeżeli zobowiązany dowiedzie, że te daniny zajęły miejsce dziesięcin.

Do *b)* O należytościach wynikających z emfiteutycznych i innych ugód względem podziału własności, które nieuzasadniają stosunku poddańczego.

§. 48. Główną cechą tych należytości jest, że między zobowiązanymi a uprawnionymi nie istnieje stosunek poddańczy.

§. 49. Wartość tych należytości oznacza się także na mocy §. 6. patentu z 15. sierpnia 1849 według cen prowizorycznego katastru, w postępowaniu zaś z temi należytościami ze względem na należytości wynikające ze stosunku poddańczego ta zachodzi różnica, że zobowiązany sam opędzić ma rentę indemnizacyjną, którą uprawniony pobiera za pośrednictwem państwa.

§. 50. Przedmiotem oznaczenia wartości wypływającej z tych stosunków są przeto:

1. Powinności emfiteuty albo właściciela użytkującego

a) w czynszach pieniężnych,

b) w daninach in natura,

c) w robociznach in natura,

d) w należytościach zmiany.

2. Wzajemne powinności właściciela zwierzchniczego.

§. 51. Wartość powinności emfiteuty albo właściciela użytkującego wymienionych pod *a) b)* i *c)* ma być oznaczoną według zasad ustanowionych w poprzedzającym III. rozdziale niniejszego rozporządzenia.

§. 52. Wynagrodzenie za istniejące pod rozmaitemi nazwami należytości zmiany, które zastrzeżone są emfiteutycznemi ugodami, albo wynikają z innych prywatnych tytułów prawnych na wypadki wszelkiej zmiany w posiadaniu, albo na wypadki przeniesienia własności za opłatą, oznaczone być ma według następujących postanowień.

§. 53. Jeżeli według postanowień istniejących ugód przy obliczaniu należytości zmiany, za podstawę służyła wartość realności zobowiązanej, natedy ma ta wartość służyć także za podstawę przy obliczeniu renty indemnizacyjnej, a mianowicie owa wartość, która była podstawą eruowanej ostatniej należytości laudemialnej, uiszczanej w dziesięciu latach poprzedzających dzień 7. września 1848, albo o którą się interesowane strony porozumieją.

W braku takiej podstawy równie jak w każdym wypadku, gdzie jedna z obydwóch stron tego żąda, następuje oszacowanie realności obciążonej należytością zmiany. To oszacowanie dzieje się co do gruntów, według dochodu i cen prowizorycznego katastru podatku gruntowego z uwzględnieniem kosztów uprawy; co do budynków podpadających podatkowi od czynszu domowego, według fasyi czynszowej z r. 1848 z uwzględnieniem kosztów reparatury, na które się potrąca 15 procent i z uwzględnieniem podatków należących od czynszu; co do innych budynków, albo takich, z któremi przy pierwotnej sprzedaży połączone było wykonywanie jakiej profesyi, za pomocą znawców.

§. 54. Jeżeli jednak w ugodzie pierwotnej albo odnowionej o realność laudemium jest zastrzeżone od niezmiennej wartości szacunkowej, albo na wszelki wypadek zmiany w stałej kwocie, natedy osnowa ugody służyć ma za podstawę obliczenia należytości zmiany.

To samo nastąpić ma także, jeżeli zapłatę laudemialną wyrzeczoną w stałej kwocie pieniężnej zastrzeżono dla pewnych wracających peryodów, n. p. na 10, 20 lub 30 lat, w takim razie kwota laudemialna podzielona przez liczbę lat, daje roczną wartość tego laudemium.

§. 55. Przy obliczeniu wartości należytości zmiany, które tylko

w razach zmiany posiadania mają być płacone, należy się trzymać następujących zasad:

a) Przypuszcza się, że w 25 lat zachodzi zmiana posiadania;

b) Jeżeli prawo pobierania należytości zmiany ograniczone jest tylko na wypadki przeniesienia własności za opłatą, wtedy przypuszcza się, że pomiędzy trzema zmianami posiadania zdarzają się dwa wypadki podpadające należytości laudemialnej, a jeden wolny od tej opłaty;

c) Jeżeli oznaczony procent w przypadłościach posiadania na rzecz krewnych w prostej linii mniejszy jest, aniżeli w przypadłościach na rzecz innych osób, wtedy się przypuszcza, że z pomiędzy trzech wypadków zmiany własności dwa idzie na tych krewnych a trzeci na obcych.

§. 56. Ze względem na te przypuszczenia znajduje się roczna wartość należytości od zmiany, jeżeli się w pierwszym wypadku *ad a)* pojedyńcza należytość od zmiany dzieli przez 25, w drugim wypadku *ad b)* podwójna należytość od zmiany przez $37^{1}/_{2}$, a w trzecim wypadku *ad c)* suma należytości od zmiany eruowanych według wyrzeczonej tu zasady dla tych trzech wypadków przez 75.

§. 57. Wzajemne należytości ze strony zwierzchniczego właściciela bądź in natura, bądź w pieniądzach, równie jak powinności właścicieli użytkujących, obliczają się według cen prowizorycznego katastru podatku gruntowego.

To się tyczy szczególnie wypadku powinności dostarczania pewnej ilości budulcu i innych materyałów do budowli, których roczna wartość według tych cen ma być obliczona, o ile to zobowiązanie nie ma charakteru serwitutu lasowego.

Jeżeli danina ta niejest roczna, lecz zastrzeżona na pewne dłuższe termina lub na pewne w nieoznaczonym czasie zdarzające się wypadki, wtedy oznacza się wartość rocznej ilości stosunkowo do stałej liczby lat, albo w drugim wypadku, jeżeli między właścicielem zwierzchniczym a użytkującym nie nastąpi porozumienie stosownie do liczby lat przez znawców oznaczyć się mającej, w przeciągu którego czasu wracać się może zdarzenie pociągające za sobą daninę z uwzględnieniem gatunku i w równy sposób oznaczyć się mającej przeciętnej ilości potrzebnego drzewa.

§. 58. Jeżeli do pewnych robót wyraźnie zastrzeżono robociznę, albo jeżeli owe roboty tego są rodzaju, iż je można było opędzić przez robociznę, natenczas należy oznaczyć wartość tych należytości, których objętość w razie potrzeby przez znawców ma być oznaczona, po oznaczeniu części na rok jeden przypadającej według cen robocizny w owej gromadzie, do której właściciel użytkujący należy.

§. 59. W jaki sposób oznaczyć należy indemnizacyę tam, gdzie właściciel zwierzchniczy obowiązany jest właścicielowi użytkującemu stawiać budynki lub urządzenia warsztatowe, o tem ma komisya ministeryalna za poprzedniem zezwoleniem ministerstwa spraw wewnętrznych wydać potrzebne postanowienia, przekonawszy się o potrzebie ich wydania.

§. 60. Prawa pobierania wody zostają nienaruszone aż do wydania ustawy regulującej własność i użytkowanie w tym względzie, niewchodzą przeto tymczasowo w niniejszą operacyę zniesienia i wynagrodzenia.

§. 61. Strony mogą jeszcze przed zaczęciem czynności reluicyjnej zawrzeć ugodę na innej podstawie co do zniesienia za opłatą należytości zasadzających się na ugodach emfiteutycznych lub tyczących się podziału własności, jeżeli w skutku takiej ugody nietylko nastąpi zmiana pierwotnej należytości na inną stałą powinność, lecz formalne ich zniesienie.

Taka ugoda jednak wtedy tylko jest prawomocną, jeżeli zwierzchniczy właściciel uprawnionej realności wykaże, że na niej nieciążą długi, albo jeżeli wierzyciele tabularni na tę ngodę zezwalają. — Zobowiązany, który w ten sposób się ugodził, niemoże w przypadku oznaczonym w §. 18. patentu z dnia 15. sierpnia 1849, żadnego mieć prawa do konkurencyi z środków krajowych.

Rozdział V.

O należytościach w drodze spłaty znieść się mających.

§. 62. Spłatne są: Należytości in natura, które uiszczano nie na mocy prawa do dziesięciny jako część pewną ziemiopłodów, lecz jako stałą niezmienną daninę na kościoły, plebanie, szkoły lub na inne cele gromadzkie na mocy specyalnych tytułów prawnych.

§. 63. Patentem z dnia 7. marca 1849 uznano za spłatne także prawo polowania, gdzie się zasadza dowodnie na ugodzie pieniężnej zawartej z właścicielem gruntu, na którym prawo to ciąży; formalności jednak zachować się mające przy zniesieniu tego prawa bliżej oznaczone będą w późniejszym nastąpić mającym przepisie.

§. 64. Ponieważ pomienione w §. 62. należytości podpadające spłacie niezostały zniesione na mocy nstawy z dnia 7. września 1848, przeto ściśle należy się trzymać przepisu §. 5. patentu z dnia 15. sierpnia 1849, a więc do tych zniesieniu podległych stałych należytości in natura nienależą należytości takie:

a) które zobowiązany nie jako posiadacz gruntu, lecz jako osoba uiszczał, n. p. proskurne, które katolicy greckiego obrządku dają swoim plebanom;

b) które się zasadzają nie na pewnej fundacyi lub na innym podobnym specyalnym tytule, lecz na zobowiązane gromady w moc prawnego postanowienia, jak n. p. obowiązku konkurencyi itp. utrzymywania zakładu, na który ta danina idzie, wreszcie takie

c) które się uiszcza w kwotach pieniężnych.

§. 65. Oznaczone w §. 62. spłatne należytości mają być dopełniane tak długo, aż dopóki nienastąpi spłata; wyjątek stanowią należytości robocizn in natura, których reluicya już teraz ma nastąpić.

Pod temi robociznami in natura rozumieją się jednak tylko zwykłe należytości tego rodzaju, które odrabiali albo zobowiązani sami, albo za pomocą najemników lub pańszczyzny.

Zobowiązanie do reluicyi pieniężnej należy dopełniać równie jak resztę należytości na ręce uprawnionego tak długo, aż dopóki nienastąpi spłata.

§. 66. W celu tej spłaty oznaczoną być ma indemnizacya za daniny in natura i za należytości robocizny, które w miarę §. 65. do zwyczajnych nienależą, według zwykłych cen miejsca i czasu, gdzie i kiedy należytość ma być uskuteczniona, oznaczone zaś w §. 65. zwykłe należytości w robociźnie obliczone być mają według cen ustanowionych dla robocizny poddańczej.

§. 67. Ta wartość oznacza się przy ziemiopłodach, mających cenę targową według przecięcia cen najbliższego miejsca targowego z trzech lat, od 1843 do włącznie 1845; co do innych produktów i co do nieoznaczonych w §. 65. zwyczajnych należytości w robociźnie, według istnących w przeciągu ostatnich trzech lat od 1843 aż do 1845 włącznie cen reluicyjnych, a w braku tychże według oznaczyć się mającej przeciętnej ceny tych trzech lat.

§. 68. W ogóle należy się trzymać zasady, że spłata przytoczonych w §. 62. należytości in natura, nie z urzędu, lecz tylko wtedy ma nastąpić, jeżeli jej żądają albo uprawnieni do pobierania, albo gromada, do której obowiązani należą, albo też w razach, gdzie zobowiązanie niezawisło od związku gromadzkiego, większość zobowiązanych w przeciągu terminu, który w tej mierze przez komisyę ministeryalną osobnym edyktem będzie ogłoszony.

O kwestyi, czyli należytość spłacić się mająca uskuteczniona bywa w skutku prawa do dziesięciny, lub nie, decyduje komisya ministeryalna.

Rozdział VI.

O zaległościach.

§. 69. Jako zaległości należy uważać i eruować:

a) Należytości, które na mocy istniejącego poówczas stosunku poddańczego przez byłych poddanych za czas od 1. listopada 1847 aż do 15. maja 1848 miały być uskutecznione, a pomimo rozporządzeń galicyjskiego prezydyum krajowego z dnia 10. maja 1848 do liczby 6087 i z dnia 26. maja 1848 do liczby 6736 niezostały uskutecznione.

b) Indemnizacya należąca się uprawnionym urbaryalnym za zniesione należytości za przeciąg czasu od 15. maja aż do końca października 1848, równie jak wynagrodzenie, które za ten czas do kasy państwa mają spłacić zobowiązani z powodu istniejących służebności.

§. 70. do *a)*. Przy liczebnem oznaczeniu zaległości w powinnościach byłych poddanych względem dominiów, postępować należy według zasad ustanowionych ku oznaczeniu indemnizacyi w patencie z 15. sierpnia 1849 §§. 1. i 11. i w części niniejszego rozporządzenia tyczącej się tego przedmiotu.

Zaległości w należytościach zniesionych bez wynagrodzenia, o ile się tyczą roku gospodarskiego 1848, mają odpaść bez wynagrodzenia.

§. 71. Te zaległości należy po ich sprawdzeniu według wolnego wyboru zobowiązanych albo natychmiast spłacić na ręce uprawnionych, albo odwozić w równych kwartalnych ratach wraz z podatkiem cesarskim do kasy podatkowej.

W razie bezpośredniej zupełnej spłaty w gotowiźnie wszystkich zaległości z roku gospodarskiego 1848 opuszcza się zobowiązanemu z należącej się sumy 10 procent.

W razie obranej zapłaty w ratach nienależy zobowiązanemu zezwolić więcej niż dwanaście rat kwartalnych.

Zwrócenie należytości w r. 1848 istotnie uskutecznionych, lub też zwrócenie reluicyi zaszłych na mocy rozporządzeń przytoczonych w §. 69 nie ma miejsca.

Zatem rozszerza się prawomocność niniejszego przepisu na zaległości w kwestyi będące o ile niezostały uskutecznione.

§. 72. Do *b)* W oznaczeniu renty indemnizacyjnej należącej się uprawnionym urbaryalnym za zniesione należytości urbaryalne za przeciąg czasu od 15. maja do końca października 1848 postępować należy również według zasad ustanowionych w patencie z dnia 15. sierpnia r. z. §. 1 i 11 i w części niniejszego rozporządzenia tyczącej się tego przedmiotu.

Obliczyć przeto należy tylko tę część oznaczonej renty indemnizacyjnej, która za ten czas przypada, i ta część jako zupełnie przypadająca wypłacona ma być natychmiast uprawnionemu, o ile się kasom państwa od uprawnionego nienależy kompenzacya pretensyi ustanowionych w następujących paragrafach.

Jak oznaczyć należy renty przypadające na ten przeciąg czasu, które zobowiązani mają płacić do kas państwa jako opłatę z powodu dalszego używania służebności, o tem stanowić będzie osobna wyjść mająca ustawa tycząca się spłacenia lub regulacyi służebności.

§. 73. Zapomogi, które były dominia z obowiązku swego byłym poddanym z własnej kieszeni dawali a które potąd niezostały zwrócone, nie są przedmiotem urzędowej czynności organów uwolnienia gruntów.

Wszelkie ztąd powstające spory należy stósownie do wyjść mających w tym względzie przepisów wnieść przed sędziego cywilnego.

§. 74. Owe zaś forszusy zapomogi, które wydano poddanym ze skarbu publicznego w zastępstwie dominiów, mają być likwido-

wane, a zapomożeni według wolnego wyboru spłacić je mają albo natychmiast albo w ratach kwartalnych na nowo ustanowić się mających, według osądzenia komisyi okręgowej z uwzględnieniem utrzymania istniejącego stanu gospodarstwa byłych poddanych. Te raty mają wraz z cesarskim podatkiem być zapłacone do kas publicznych a ich zapłatę uskutecznić należy w drodze przepisanej do poboru podatków.

Obowiązek ręczenia byłych dominiów ma być przeto zmniejszony o dokładnie oznaczoną kwotę należącą się od poddanych.

Kwoty należące się od dominiów w skutku tej likwidacyi, mają dominia spłacić do kas publicznych, albo potrącić je należy od pretensyi, jakie dominia mieć mogą do kas publicznych, albo też uskuteczni się ich zapłata w drodze przepisanej do poboru podatków.

§. 75. Zadaniem komisyi ministeryalnych będzie, poczynić potrzebne przygotowania, aby to zarządzenie zostało uskutecznione, aby wykazujące się kwoty przyznano temu, komu się należą, aby zatem istniejący ze względu na te forszusy stosunek rachunkowy między byłemi stanami a publicznemi funduszami należycie został ustanowiony nie podwyższając zobowiązania funduszu domestykalnego.

§. 76. Osobny przepis reguluje likwidacyę i załatwienie dominikalnych zaległości, urbaryalnych i w dziesięcinach, pochodzące z dawniejszych lat przed r. 1848, tudzież i wpływ jaki na te zaległości wywierać mają komisye uwolnienia gruntowego i indemnizacyjne.

(Dokończenie nastąpi.)

(Pobyt Jego Mości Cesarza w Bregencyi.)

Wiedeń, 17. października. Gdy Jego Ces. Mość na dniu 11. b. m. podczas zwiedzania koszar w Bregencyi zsiadł był z konia, przycisnął się ku Niemu także jakiś wieśniak z Bregenzwald i okrył szabrakę Jego swoją sukmaną aby nie zmokła.

— W południe była wielka uczta na 50 osób, przyczem spełniano wzajemne toasty na cześć głów ukoronowanych, a wieczór świetna iluminacya, którą Jego Ces. Mość w towarzystwie pana namiestnika oglądał. Przed powozem Jego Ces. Mości jechał adjutant skrzydłowy z kapitanem okręgowym. Najpiękniej oświetlone były arkady miejskie, studnia na rynku, główna strażnica, kawiarnia Kirchnera, wieży, bawarski statek parowy, sąd okręgowy, gmach urzędu obwodowego, itp. słowem każdy robił co mógł tylko. Rozmaitych dewizów i stosownych napisów chronograficznych było mnóstwo. Najbardziej podobało się Cesarzowi godło u blacharza Weissa, znanego wieszcza ludu.

— 12go zrana zrobił Jego Ces. Mość wizytę królowi bawarskiemu dla przypadającej uroczystości Jego imienin. O pół do 11stej przybył książę badeński Fryderyk przyozdobionym w chorągwie okrętem do Bregencyi. Później zwiedził Jego Ces. Mość szpital i koszary w Mehrerau. O pół do 2giej była prezentacya przełożonych gmin kapitaństwa okręgowego Bregencyi a potem wielka uczta. — Ciągłe dotychczas deszcze zdają się ustawać teraz, barometr poszedł nieco w górę. 13go b. m. odbędzie się założenie węgielnego kamienia w zatoce tutejszej, potem przejażdżka do Friedrichshafen, a za powrotem oświetlenie góry. Powrót do Wiednia, którego termin jednakże nieoznaczono jeszcze, odbywać się będzie wprost na Inszpruk bez zatrzymywania się. Parady wojskowej nie było jeszcze.— O godzinie 2giej ma Jego Ces. Mość zwiedzić strzelnicę. *(Oe. C.)*

(Bliższe szczegóły o pobycie Jego Mości Cesarza w Bregencyi.)

Allg. Augsb. Ztg. zawiera bliższe i interesujące szczegóły o pobycie Cesarza Jego Mości w Bregenz, tudzież przybyłych w odwiedziny królów Bawarskiego i Wirtemberskiego. Dnia 11. była cesarska uczta w hotelu *zur Post*. Podczas obiadu spełniano niektóre ważne toasty. Najprzód powstał Cesarz Jego Mość, i rzekł: „Za zdrowie moich zacnych Gości, obu królów Bawarskiego i Wirtemberskiego, wiernych moich sprzymierzeńców.“ Król Bawarski odpowiedział z dobitnym przyciskiem: „Za zdrowie Cesarza Jego Mości.“ Poczem powstał król Wirtemberski, i rzekł: Cesarz Jego Mość pozwolił mi wychylić toast za zdrowie armii austryackiej; stary żołnierz nie wiele mówi, lecz idzie za głosem Cesarza, dokądkolwiekbądź.“

Najlepsze życzenie armii spełnię, mówiąc: „Niech żyje Cesarz!“ Na to odpowiedział Cesarz najserdeczniejszym tonem: „Dziękuję imieniem całej armii; jest to dla mnie i dla armii największy zaszczyt, i mamy sobie za chlubę, z tak walecznymi Towarzyszami iść na nieprzyjaciela.“

(Powrót Jego Mości Cesarza do Wiednia.)

Wiedeń, 19. października. Jego Ces. Mość, który wczoraj jeszcze przybył do Schönbrunnu, odbył podróż z Inszpruku w przeciągu 36 godzin. P. prezydent ministrów przyjechał był o dzień pierwej. Bracia Jego Ces. Mości powrócili dziś zrana o godzinie 7mej z podróży swej do Oryentu.

— Sankcyonowana ustawa krajowa dla Bukowiny nieróżni się bardzo od ustaw innych krajów koronnych. Socyalne stosunki tej prowincyi są przyczyną tego, że i krajowym gminom jej nadano przeważny wpływ pod względem reprezentacyi. *(Oe. Cor.)*

(Kurs wiedeński z 18. października 1850.)

Obligacye długu państwa 5% — $94\frac{1}{2}$; $4\frac{1}{2}$% — $82\frac{7}{16}$; 4% — 73; $2\frac{1}{2}$% — 49. Akcye bankowe 1158. Losy z 1834 roku $185\frac{1}{4}$; z 1839 roku 117. Akcye kolei półn. $108\frac{1}{8}$.

Anglia.

(Jej Mość Królowa na wyspie Wight. — Przejścia liczne członków wyznania anglikańskiego do kościoła rzymsko-katolickiego.)

Londyn, 12. października. J. M. królowa wraz z dworem opuściła dziś zrana pałac Buckingham, i udała się na wyspę Wight.

Do kościoła katolickiego przechodzi coraz więcej członków anglikańskiego wyznania. Właśnie-co przeszli do kościoła rzymsko-katolickiego jeden proboszcz anglikański i jeden z jego krewnych.— Duchowieństwo anglikańskie oburza się wielce nie tylko na te liczne przejścia, lecz także z przyczyny ciągłych w parlamencie pocisków na ich arystokratyczne stanowisko i zbytnią dotacyę, dla wzmagających się coraz bardziej obchodów uroczystych, dla szerzącego się w ogólności coraz bardziej wolnego sposobu myślenia, i nareszcie z powodu procesu Gorhama, w której-to sprawie widziało się opuszczone od rządu. *(D. R.)*

Francya.

(Nieporozumienie między komisyą nieustającą i pałacem Elysée.)

Paryż, 12. października. Między komisyą nieustającą zgromadzenia narodowego a pałacem Elysée wzmaga się poróżnienie coraz więcej. Nie tylko bowiem potwierdzone są szczegóły piątkowego posiedzenia tej komisyi podane dnia wczorajszego, lecz wnosząc z szczegółów o posiedzeniu dzisiejszem zawartych w *Buletynie paryskim*, stosunek komisyi do prezydenta republiki stał się jeszcze przykrzejszym na tem nowem posiedzeniu. Wiadomo, że komisya w piątek mianowała wydział z pięciu członków dla wypracowania rodzaju protestacyi przeciw zachowaniu się stronnictwa elyseyskiego na rewiach wersalskich. Dziś tedy przedłożył wydział pracę swoją całej komisyi na posiedzeniu nadzwyczajnem, a buletyn paryski, który dotychczas sam jeden podaje niektóre szczegóły tego posiedzenia, wyznaje, że najznakomitsi członkowie komisyi, którzy dotychczas zawsze sprzyjali prezydentowi, teraz zbliżyli się do opozycyi. Tak więc i tą razą komisya jednozgodnie zganiła postępowanie pałacu Elysée.

Z Włoch nadeszły także bardzo ciekawe wiadomości, donoszą bowiem z Turynu, że hr. Camille de Cavour, jeden z najznakomitszych i najwięcej poważanych mężów stanu w Piemoncie wstąpił do gabinetu sardyńskiego. *(Ind.)*

(Poczta francuska z dnia 12. października.)

Paryż, 12. października. Panowie Thiers i Berryer powrócili z Claremont do Paryża. — Ludwik Napoleon nadał posłowi hyszpańskiemu wielki krzyż orderu legii honorowej. — O ostatniem posiedzeniu nieustającego wydziału ciągle jeszcze rozprawiają, i to tem więcej, im mniej znajoma jest publiczności treść odbytych tam narad i zaszłych postanowień. Według dziennika *Pouvoir* przyjęły tajne towarzystwa nową organizacyę. Policya ma posiadać dokładną wiadomość o tej organizacyi, a tyczących się członków różnych towarzystw trzyma pilnie na oku. — W północnym departamencie wystąpił oprócz p. Dupont (de l'Eure) także jenerał Rouguet jako bonapartystowski kandydat, a jak słychać, chcą również legitymiści i orleaniści przedstawić wspólnego swego kandydata. — Za umieszczenie jednego artykułu wyjętego z *Assemblée Nationale* o podróży p. Persigny do Londynu, pozwano sądownie pewien w Reims wychodzący dziennik. — Działa ustawione w pałacu Bourbon dla obrony zgromadzenia narodowego zastąpiono wraz z amunicyą innemi nadesłanemi z Vincennes, gdyż dawniejsze od dwóch lat tam się znajdujące uznano za niezdatne do żadnego użytku. — P. Carlier polecił okólnikiem wszystkim komisarzom policyjnym, iżby mu po przedstawieniu każdej pierwszy raz danej sztuki teatralnej oznaczyli ustępy przyjęte od publiczności z oklaskami lub nieukontentowaniem. — Arcybiskup Franzoni, który zamierza zamieszkać na czas dłuższy w Lyonie, oddał tamtejszym zwierzchnościom rewizytę, i przyjmował u siebie całe duchowieństwo. — W Touluse, St. Etienne i w innych gminach południowej Francyi odniosła partya konserwatystów przy wyborach municypalnych — w skutek nowego prawa wyborczego stanowcze zwycięztwo. *(Austr.)*

Pan de *Castelbajac*, poseł francuski przy dworze petersburgskim, przyjął honorową prezydenturę utworzonych w Moskwie i Petersburgu towarzystw dobroczynności w zamiarze wspierania nieszczęśliwych w Rosyi przebywających Francuzów. Towarzystwo to rozgałęziło się szeroko, a usiłowania jego uwieńczone zostały najpomyślniejszym skutkiem. Cesarz Rosyi jest również jego członkiem i przyczynił się do tyczących się składek kwotą 3000 rubli.

Arcybiskup z Turynu, p. Franzoni przebywa zawsze jeszcze w Lyonie. Władze sardyńskie zakazały na granicy wszelkich komunikacyi arcybiskupa z jego dyecezyą. Wydano jak najostrzejsze rozporządzenia względem przytrzymywania jego listów. Wszyscy duchowni z Lyonu i z okolic zgromadzili się do hotelu luxenburgskiego dla złożenia temu prałatowi swego uszanowania.

Dziennik *Peuple* z roku 1850 skondemnowano powtórnie: jego żeranta, pana Bisson skazano na 6 miesięcy więzienia i 3000 franków kary pieniężnej, autora zaś tyczacego się artykułu, pana Favre, na 15to-miesięczne więzienie i 3000 franków. *(D. R.)*

Belgia.

(Dekret królewski.)

Indep. Belg. z dnia 13go października zawiera następujący dekret królewski:

„Leopold Król Belgów,

Pozdrowienie wszystkim obecnym i na przyszłość.

Chcąc uczcić pomnikiem pamięć Jej Mości Ludwiki-Maryi-Teresy-Karoliny-Izabeli Orleańskiej Królowy Belgów;

Ze względu na uchwały rady fabrycznej kościoła Notre-Dame w Laeken z dnia 29. września i 14. pażd. 1850:

Na propozycyę Naszych ministrów sprawiedliwości i spraw wewnętrznych,

Postanowiliśmy:

Art. 1. Kościół będzie wystawiony na pamiątkę J. M. królowy Ludwiki w gminie Laeken i zastąpi miejsce kościoła parafialnego wspomnionej gminy.

Nasi ministrowie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych mają polecenie wykonać niniejszy dekret.

Dan w Laeken, d. 14. paźd. 1850.

Leopold.

Na rozkaz króla:
Minister sprawiedliwości *Wiktor Tesch.*
Minister spraw wewnętrznych *Ch. Rogier.*"

Włochy.

(Wiadomości z Turynu, z Florencyi, Ankony.)

Turyn, 11. października. Sprawa arcybiskupa Franzoni zdaje się być potąd jeszcze nie załatwiona. Utrzymuje on, iż prawo administrowania swej dyecezyi przysłuża mu równie teraz jak i wprzódy, kiedy znajdował się w miejscu i na swej posadzie. Widać, iż ministeryum chce naśladować przykład dany przez jenerała Espartero, który odesławszy kilku biskupów na wyspy balearskie oddał duchowny nadzór mianowanym przez siebie wikaryatom jeneralnym. — Dzisiaj złożył hrabia Cavour w nowym swym charakterze jako minister handlu, przysięgę w ręce króla. — Izbom przedłożona ma być pod obrady nowa ustwa o rekrutacyi.

— Don Diego della Vega nadzwyczajny poseł i pełnomocny minister królowy hyszpańskiej, przybył tutaj i złożył już pierwszą swą wizytę prezydentowi ministrów.

Florencya, 11. października. Po 15sto-dniowej suspenzyi wyszedł dzisiaj znowu nowy numer dziennika *Nazionale*. Wstrzymuje się od wszelkiej dyskusyi spraw wewnętrznych i jak na ten raz przytacza tylko osnowę dekretu, którym suspenzyę nakazano, tudzież rekurs w tej mierze podany a jak wiadomo od ministeryum odmownie rezolwowany. Podczas niebytności jenerała Langier poruczono portfeuille ministeryum wojny tymczasowo prezydentowi Baldasseroni. Dzienniki sardyńskie przytaczają w najnowszych swych numerach zupełną osnowę uchwalonego od florentyńskiej rady komunalnej adresu do wielkiego księcia względem ustalenia konstytucyi, w skutek którego adresu uchylono z posady burmistrza Peruzzi. Adres ten zresztą ułożony jest w wyrazach pełnych uszanowania, i tylko chwila, którą do jego podania wybrano, nadaje mu charakter stanowczej opozycyi.

Ankona, 8. października. F. M. hrabię Radetzkiego przyjmowano tu z największą uroczystością. Miasto było oświetlone.

(Oes. Corpdz.)

Niemce.

(Protokół trzeciego posiedzenia zgromadzenia związkowego w sprawie kurheskiej.)

Frankfurt, 13. października. *Ober-Post-Amts-Zeitung* z 11. października ogłasza w urzędowej części protokół trzeciego posiedzenia, które związkowe zgromadzenie odbyło 17. października względem kurheskich zamieszek. Z osnowy tego protokółu wyjmujemy, co następuje:

„Opór, zasadzający się na zupełnie nieuprawnionem tłumaczeniu konstytucyi kurheskiej, przeniknął tak powszechnie organa wykonawcze i bezpośrednio ministerstwu podrzędne, iż okazuje się potrzeba wystąpienia z wszelkiemi przeciw niemu siłami. Powzięta na 22giem posiedzeniu wysokiego zgromadzenia w roku 1832 uchwała związkowa oceniła to już dostatecznie, jak wielce zagraża bezpieczeństwu całych Niemiec każdy w którymkolwiek bądź państwie związkowem wydarzony wypadek zaprzeczenia przez stany podatków, zaczem każdy szczególny rząd państwa związkowego przyjął na siebie obowiązek zapobiegać jak najsilniej i według wszelkiej możności skutkom podobnego zajścia, iżby podobnem przestrzeganiem w pojedyńczych częściach zabezpieczyć całość. Jakoż według zdania również i kurheskiego rządu książęcego jest-to niezawodnem powołaniem związku niemieckiego czuwać nad tem, iżby rządom związkowym niezabrakło także na środkach potrzebnych do skutecznego zwalczenia i uchylenia wynikłości zachodzących z powodu zaprzeczenia przez stany podatków. Rozumie się zresztą samo przez się, iż przy wyjaśnieniu tego punktu nie może być wcale o tem mowy, jak rządy szczególne mają sobie w podobnych wypadkach poczynać, i jakich środków używać, bowiem rzecz ta zostawia się do własnego ich rozeznania, tak dalece, iż można już poprzestać na samem tylko wspomnieniu o tej okoliczności jako o rzeczy nie mającej żadnej styczności z projektowanym wnioskiem. Również rozumie się samo przez się, iż przy wspomnieniu o środkach przydatnych nie ma się na myśli siły zbrojnej będącej do dyspozycyi, raczej rozumie się tu takie rozporządzenia i przepisy rządowe, które muszą posiadać moc obowiązującą, i na których skuteczności możnaby polegać. Muszą być tej wnętrznej właściwości, iżby nie pozostawiały żadnej możności sprzeciwienia się im bez oczywistego popełnienia nieposłuszeństwa. Książęcy przeto rząd kurheski sądzi powinnością swoją przedłożyć po uskutecznieniu powyższego przedstawienia następujące wnioski. Wysokie zgromadzenie związkowe raczy uchwalić:

Jako rozporządzenia i przepisy wydawane przez rządy związkowe w zastosowaniu uchwały związkowej z dnia 28. czerwca 1832 posiadają obowiązującą moc prawa, i od których dopełnienia nie mogą się uchylić pod żadnym pozorem ani sądy i inne zwierzchności, ani też poddani, bez dopuszczenia się ciężkiej z swej strony przewiny. W końcu

ogranicza się książęco-kurheski poseł na tem przedstawieniu, iż to pozostawione być musi jedynie tylko do uznania wysokiego zgromadzenia, jak dalece dotychczasowe zajścia i sprawozdania mogą je spowodować do przedsięwzięcia z urzędu swego środków uzasadnionych uchwałami związku."

Prezydyum proponuje, ażeby wysokie zgromadzenie uchwalić raczyło: iż sprawa ta porucza się wydziałowi do dalszego roztrząśnienia i sprawozdania. — Przystąpiono w tej mierze do głosowania, i postanowiono jednogłośnie: wybrać w skutek wniosku prezydyalnego wydział składający się z trzech członków mających się zająć sprawozdaniem. Przy wyborze tych członków wezwano do wydziału posłów: z Bawaryi, Wirtembergu i Liechtenstein. *(D. R.)*

(Wiadomości z Kurhessyi.)

Według ostatnich doniesień telegraficznych z Kurhessyi uchylono p. Hassenpflug od tymczasowego zawiadowania ministeryum finansów, i w jego miejsce mianowano radzcę rządowego Vallmar. — Poseł kurheski hr. Dörnberg odjechał według *Journal de Francfort* z własnoręcznem pismem księcia kurheskiego do Berlina.

Pułkownik stojącego w Hanau pułku powziąwszy wiadomość, iż korpus oficerów w Kassel podał się do dymisyi, powołał oficerów tego pułku do siebie i przedstawił im, iż w razie przyjęcia dymisyi ich towarzyszów w Kassel nakazuje im już sam honor pójść za przykładem tamtych. Zgodzono się na to jednozgodnie, i nie podlega żadnej wątpliwości, iż oficerowie kantonującego w bliskości Wilhelmsbad pułku gwardyi przybocznej, tudzież pułku huzarów i oddziału artyleryi pójdą również za tym przykładem.

Podczas rozmowy radzcy legacyjnego pana Jordan z jenerałem Haynau, oświadczył ostatni: książę elektor nastaje na to, iżby jego rozporządzenia przyszły do skutku, a jeżli oficerowie jego wzieliby dymisyę, wtenczas powoła wojska posiłkowe, które raz do kraju wkroczywszy obaliłyby może naszą konstytucyę zupełnie. Na to odrzekł mu pan Jordan, iż gdyby obce wojska wkroczyły do kraju, tedyby może przyszedł już koniec księstwu kurheskiemu. *(Austr.)*

(Pogłoska o abdykacyi Elektora Kurhessyi.)

Pogłoska o abdykacyi elektora Heskiego nabiera konsystencyi. Pomimo to niewiadomo dotychczas nic pewnego o prawdziwym składzie rzeczy. Wiemy tylko, że elektor i członkowie linii Rumpenheimer byli w Frankfurcie obecni. Jak sądzą, po abdykacyi elektora przyszedłby książę Fryderyk Heski przez zrzeczenie się swego ojca do następstwa tronu w Kurhesyi. (Jest on jak wiadomo wdowcem po księżniczce rosyjskiej.) Ustąpienie elektora okazałoby się według powszechnego zdania najlepszym, a może jedynym środkiem do wydobycia się z teraźniejszych zawikłań. Ale być może, iżby wynikło nowe zawikłanie z tej okoliczności, że sukcesorska poboczna linia nieuznała dotychczas konstytucyi kurheskiej. Przytem istotną abdykacyę musiałoby na wszelki wypadek poprzedzić wyłuszczenie co się tyczy listy cywilnej, domowego skarbu itd., do czego spółdziałanie stanów jest nieodbicie potrzebne.

(Mianowanie. — Pogłoska.)

Kassel, 14. października. Dotychczasowy dyrektor okręgowy, Volmar, został mianowany z tytułem tajnego radzcy prezydentem ministerstwa finansów, a ponieważ mianowanie to urzędownie ogłoszone zostało, więc przyjął je bez wszelkiego wzbraniania się.— Od dzisiaj rozeszła się tu pogłoska, którą niezawodnie umyślnie pewne stronnictwo puściło w obieg, że elektor heski zrzekł się tymczasem rządu i księcia Fryderyka z Hessen przybrał za współrządzcę. W pewnym względzie mogłoby to nawet być podobnem do prawdy. *(Gz. Wro.)*

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 16. października.)

Met. Austry. 5% — 79; $4^1/_2$% $68^3/_4$. Akcye bank. 1167. Sard. $32^1/_2$. Hyszp. 3% — $33^{13}/_{16}$. Polskie 300 — $138^1/_2$; 500 — 81.

Prusy.

(Ostatnie chwile Unii.)

Berlin, 15. października. Z dniem dzisiejszym zakończy unia swoje sztuczne i ciężko doświadczane życie. Dziś odbędzie się jeszcze ostatnie posiedzenie prowizorycznego kolegium książąt, na którem jednakże wcale nic postanowionem być niemoże, ponieważ nienadeszły jeszcze deklaracye pojedyńczych rządów unii o przedłożonych wnioskach i o przyszłem ich stanowisku. Tak więc będzie unia od dzisiaj napół dyplomatycznem a napół idealnem stowarzyszeniem, które chce zatknąć sztandar przyszłości w przekonaniu, że niełatwo byłoby komukolwiek z rąk mu go wytrącić. Nawet sama Austrya pozostawi teraz chętnie unii całą nadmysłową dziedzinę przyszłości, poprzestając z swej strony na tem, iż zawładnęła teraźniejszością i utrzymała się w posiadaniu dawnego terytoryum związkowego, na które jak się spodziewa, w krótce teraz i Prusy za nią przejdą. A nietrudno przewidzieć, że nadzieja ta w pewnym względzie okaże się niemylną. Z dniem 15. października wstępują Prusy znów do rzędu reszty związkowych państw niemieckich, i zrzekają się tych zasad, które dotychczas ukonstytuowanie obszerniejszego związku wstrzymywały i niepodobnem czyniły. Któżby się wahał jeszcze nazwać dzień dzisiejszy fatalnym i z wielu miar rozstrzygającym? Skutki jego okażą się ze wszech stron ważnemi. Niech tam kto ile chce odwołuje się do ideów unii, — a nawet ogłoszona będzie na wszelki sposób uroczysta deklaracya w tym duchu; — mimo to jednakże pociągnie niniejsza ostatnia katastrofa unii koniecznie za

sobą odstąpienie Prus od dotychczasowych zasad swoich. W wymienianych umowach między Prusami i resztą rządów unii pod względem stanowiska, jakieby na przyszłość zająć wypadało, powiedzianem jest wyraźnie: że obecnie należy przedewszystkiem mieć staranie o to, aby dopomódz do ukonstytuowania związku obszerniejszego, i na podstawie tej internacyonalną jedność Niemiec w stałej formie przywrócić. Ten gwałtowny zwrót przeciwny można uważać za pierwszy faktyczny owoc polityki pana Radowitz. Tak tedy miały słuszność austryackie organa ministeryalne, że liczyły na pana Radowitz jako na rozjemcę i ułatwiacza zgody. Prusy radeby teraz pod względem zasady zająć stanowisko koalicyi frankfurtskiej, lecz wstrzymuje ich od tego jeszcze tylko formalne pojęcie kwestyi związkowej. *(Gz. Wro.)*

(Kurs giełdy berlińskiej z 18. października.)

Dobrowolna pożyczka $106^{1}/_{4}$. Oblig. długu pań. $84^{3}/_{4}$. Akcye bank. $97^{1}/_{2}$. Pols. listy zast. 95. Pols. 500 — $81^{1}/_{4}$; 300 — $139^{1}/_{2}$ L. Frydrychsdory $13^{1}/_{12}$. Inne złoto za 5 tal. $10^{5}/_{6}$. Austr. bank. $86^{1}/_{6}$.

Dania.

(Proklamacya naczelnego jenerała v. Krogh.)

Kopenhaga, 12. października. Naczelny jenerał v. Krogh wydał na dniu 7. b. m. następującą proklamacyę do armii: „Nieprzyjaciel próbował zeszłego tygodnia przez kilkakrotny gwałtowny atak, używając ku pomocy przygotowaną ilość dział ciężkich, opanować szańce nasze pod Friedriechssztadt i wyprzeć nas ze stanowiska tego.

W jak najwaleczniejszy sposób odparła załoga miasta, pod komendą dzielnego porucznika Helgesen, wszystkie te ataki.

Wytrwałość jej, pogarda śmierci i prawdziwie wojenny zapał, któremi w najokropniejszych chwilach walki podczas kilkakrotnego szturmu się odznaczyła, przechowują dzieje nasze jako przykład świetny.

Armia i komenderujący jenerał dziękują walecznym obrońcom Friedrichssztadu. Krogh."

Królestwo Polskie.

(Bracia Wieniawscy. — Ułaskawienie.)

Warszawa, 13. października. Najjaśniejsza Pani w dowód zadowolenia Swego zgry młodych artystów skrzypka Henryka i fortypianisty Józefa braci Wieniawskich, raczyła najmiłościwiej obdarzyć: pierwszego kosztownym pierścieniem, a drugiego złotym zegarkiem wysadzanym brylantami (Artyści ci na wieczorze muzycznym w łazienkach królewskich mieli szczęście w obec Najjaśniejszej Pani wykonać dzieła Szopena, Edwarda Wolffa i duet własnej Kompozycyi na tema narodowego hymnu Lwowa.)

— Najjaśniejszy Pan przychylnie do wstawienia się JO. księcia Namiestnika królestwa najmiłościwiej zezwolić raczył na ułaskawienie znajdującego się we Francyi wychodźcy polskiego Ignacego Napoleona Gostkowskiego, bez przywrócenia go atoli do praw szlachectwa, jeżeli takowych używał i bez powrócenia mu skonfiskowanego na rzecz skarbu majątku.

(Ułaskawienie.)

Warszawa, 17. października. Najjaśniejszy Pan w przychyleniu się do prośby wychodźcy polskiego Józefa de Bittner *Zawadzkiego*, obecnie w Galicyi przebywającego, najmiłościwiej dozwolić mu raczył powrócić wraz z rodziną do Królestwa Polskiego. *(Gz. War.)*

Wiadomości handlowe.

(Targ lwowski na woły.)

Lwów, 21. paźdz. Spęd wołów na dzisiejszy targ bydła rzeźnego liczył 392 wołów i 35 krów — razem 427 sztuk, których w 21 miejszych lub większych stadach po 4 do 60 sztuk z Lisienic, Rozdołu, Dawidowa, Huty, Bóbrki, Brzezdowiec, Brzeżan, Narajowa, Rozwadowa i Gródka na plac przypędzono. Na potrzeby miasta sprzedano, jak nam donoszą — tylko 96 wołów i płacono za sztukę, mogącą ważyć $12^{1}/_{2}$ kamieni mięsa i 1 kamień łoju, 112 r. 30kr.; sztuka zaś, którą szacowano na 15 kamieni mięsa i $1^{1}/_{2}$ kamieni łoju, kosztowała 140. w. w.

(Ceny targowe w obwodzie Tarnopolskim.)

Tarnopol, 15. października. Według doniesień handlowych z Tarnopola, Trembowli i Zbaraża sprzedawano na targach w pierwszej połowie bieżącego miesiąca korzec pszenicy w przecięciu po 16r.—15r.—16r.30k.; żyta 12r.5k.—12r.30k.—12r.; jęczmienia 8r. 7k.—7r.30k.—8r.; owsa 4r.10k.—5r.—3r.45k.; hreczki 9r.47k.-8r.—8r.22k.; kartofli 3r.20k.—1r.40k.—4r. Cetnar siana 3r.37k.—2r.30k. 3r.20k.; wełny 200r.—0—175r; nasienia konicza tylko w Tarnopolu 45r. Sąg drzewa twardego kosztował 30r.—0—17r.30k., miękkiego 24r.—0—16r. Za funt mięsa wołowego płacono 8k. — 8k.—6k. i za garniec okowity 3r.32k.— 4r.—2r.42k. w. w.

Kurs lwowski.

Dnia 23. października.

W monecie konwencyjnéj.	gotówką		towarem	
	złr.	kr.	złr.	kr.
Dukat holenderski	5	26	5	30
Dukat cesarski	5	32	5	36
Półimperyał zł. rosyjski	9	32	9	36
Rubel śr. rosyjski	1	$50^{1}/_{2}$	1	$51^{1}/_{2}$
Talar pruski	1	41	1	42
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	21	1	22
Galicyjskie listy zastawne za 100 złr.	94	30	94	45
Galicyjskie listy zastawne w kasie Tow. Kredyt.	95	30	96	—

(Kurs wekslowy wiedeński z 18. października.)

Amsterdam 166 p. 2. m. Augsburg $119^{3}/_{4}$ p. uso. Frankfurt $119^{1}/_{2}$ p. 3. m. Genua 138 p. 2. m. Hamburg 176 p. 2. m. Liworno 117 p. 2. m. Londyn 11.51 p. 3. m. Paryż $141^{3}/_{4}$ p. 2. m. Agio dukata ces. $25^{1}/_{2}$. Napoleondor. 9.30. Szufryn. 16.24. Agio śrebra $18^{7}/_{8}$.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 22. paźd. Hrabia Potocki Maurycy, z Krakowa. — PP. Wysocki August, z Krakowa. — Skolimowski Tadeusz, z Humieńca. — Nanowski Alex. z Koniuszek. — Zaremba Kazimierz, z Kłodna. — Dąbrowski Wiktor, ze Stanisławowa. — Pierzchała Ignacy, z Uszkowiec.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 22. paźdz. Hr. Łoś Tadeusz, do Złoczowa. — PP. Pawłowski Klemens, do Szczyrczeka. — Batowski Antoni, do Kulikowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 22. października:

Pora	Barometr wmierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan temperatury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
	" ''' ''''				
6 god. zr.	27 11 0	+ 1,5°	+ 5°	zachodni	pochm.
2 god. zr.	27 11 0	+ 4,5°	+ 1,7°	wschodni	„ deszcz.
10 g. w.	27 10 6	+ 3,5°		połud.-wschodni	„

T E A T R.

Dziś: dramat polski **„Jest temu lat szesnaście."**
Jutro: komedye niem. **„Richelieus Waffengang"** i **„Die Schwäbin."**
W piątek komedya polska: **„Zemsta."**

Obchodząc uroczyście przybycie Jego Excelencyi Namiestnika, Miasto Lwów sprawiło zeszłej Soboty wielkie polowanie w kniejach na Ślepej koło Zubrzy pode Lwowem. Dzień pogodny sprzyjał łowom pomyślnie, a Jego Excelencya zaszczycił je obecnością swoją. Wielu znakomitych Gości, między innymi Jenerałowie, Pułkownicy, wielu z ochotników a miłośników sprawy łowieckiej, przybyło użyć tej rozrywki, na którę Miasto Lwów uprzejmie zaprosiło. Grono liczne obywateli miasta a sam pan burmistrz jw. Radzca gub. Höpflingen Bergendorf przyjmowali przybyłych z całą gościnnością. Na otwartszem miejscu w kniei wystawiony był ogromny Szałas myśliwski, dokąd się zajeżdżało przez bramę ozdobioną w znamiona łowieckie. Po lekkiem śniadaniu ruszyli wszyscy na stanowiska, rozpoczęły się łowy, i trwały do drugiej popołudniu, poczem wydana była uczta w Szałasie, i przy toastach rozmaitych, wnoszonych dla Najjaśniejszego Pana, dla Jego Excelencyi Namiestnika, dla wszystkich Gości obecnych, i w odwet dla Miasta i zaszczytnych jego Przełożonych, spędzono jak najweselej przeszło dwie godzin. Około piątej, szóstej popowracali wszyscy do Lwowa, wdzięczni łaskawym względom Wysokich Gości i uprzejmości Miasta Lwowa.

Już często przy podkopywaniu się w ziemię za piaskiem i gliną bywały przypadki, a mimo przestróg tylekroć ponawianych, przypłacił nieuwagę swoją tą razą życiem stróż *Karol Ziomek.* — Przeszłego tygodnia wkopawszy się za piaskiem w górach koło Lonszana ogrodu, otwór nad nim zapadł się i zadusił go bez ratunku.

W kilka dni potem wydarzył się drugi nieszczęsny przypadek. Z dachu kamienicy przy wyższej Ormieńskiej Ulicy spadł cieśla, i zabił się na miejscu.

Jutro w niemieckim teatrze po pierwszy raz *„Wyprawa młodego Richelieu"* z czego część przypadającą ofiarowała Pani Beckmann artystka Wiedeńska na dochód instytutu ślepych we Lwowie.

Sprostowanie. W Nr. 244. pod rubryką: Zniesienie ciężarów gruntowych §. 5. Nr. 2. należy czytać: Służby dworskie i sieroce, które obowiązani byli pełnić poddani osieroceni od oboj ga rodziców.

Główny Redaktor **M. Szeniawa Sartyni.** Z c. k. galic. Drukarni rządowéj.